

визначення технічних вимог до функціонування кімнат для проведення інтерв'ю із затриманою особою та працівником поліції, який здійснював таке затримання. Крім того, потребують більш ретельного опрацювання питання щодо функціонування кімнат для затриманих, кімнат для конфіденційного побачення з захисником та кімнат для проведення слідчих дій. Вирішення цих та багатьох інших питань щодо технічного обладнання та функціонування спеціальних кімнат в рамках запровадження системи «Custody Records» вбачається нами у підготовці Міністерством внутрішніх справ комплексного відомчого нормативно-правового акту, спрямованого на врегулювання зазначених проблемних питань.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Стояцька Г.М. Запровадження та функціонування «Custody Records» в Україні: філософський аналіз правового потенціалу. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2022. № 1. С. 102-108.
3. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженої наказом МВС України від 24 травня 2022 року № 311.
4. Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції: наказ Голови Національної поліції України від 26.05.2021 № 441.
5. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ МВС України від 23.05.2017 № 440.
6. Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах та підрозділах внутрішніх справ України: наказ МВС України від 18.12.2003 № 1561.

Олександра НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ ЯК СКЛАДОВОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Реалізація правоохоронної функції держави не можлива без активної участі громадськості в охороні громадського порядку та забезпеченні національної безпеки, взаємодії поліції із ЗМІ та активного застосування засобів громадського контролю.

Сьогодні в розвинених державах ведеться активна робота із вдосконалення взаємодії, співпраці і партнерства між населенням і поліцією з метою підвищення захищеності громадян, ефективності правоохоронної діяльності, мінімізації незаконних дій поліцейських. Однією з активних стратегій є «Community policing». Суть її полягає в формуванні та розвитку партнерських відносин між поліцією і суспільством; організації «сусідського контролю» (Neighbourhood-watch) за допомогою поліції.

У сучасній Україні основною функцією поліції є захист населення, кожного жителя країни від злочинних посягань, захист законних прав та інтересів громадян. Про це йдеться і в Законі України «Про Національну поліцію», яка передбачає захист особистості, суспільства, держави від протиправних посягань.

Процес набуття нового статусу поліції, пов'язаний з проведеними реформами в системі МВС України, і перетворення її в дієвий орган захисту інтересів громадян зумовив питання вдосконалення шляхів зміцнення взаємовідносин органів поліції і суспільства.

Законом України «Про Національну поліцію» визначено необхідність встановлення виключно партнерських засад взаємодії поліції і населення. Згідно з основними принципами, діяльність Національної поліції здійснюється на засадах партнерства в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями і спрямована на задоволення їхніх потреб. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад [1].

Важливість інституту партнерства зумовлена насамперед тими функціями, які поліція виконує у суспільному житті, їх значущістю, а також тим, що поліцейська діяльність здійснюється в реальному соціальному просторі у безпосередньому контакті з громадянами.

Виходячи із соціального призначення поліції як сервісної служби, персонал поліції має орієнтуватися на реалізацію стратегії «Community Policing» – «партнерство заради спокою» (стратегії, апробованої в країнах англосаксонської правової системи), а також виявленні інноваційних форм діяльності поліції щодо формування безпечного суспільного простору [2].

У західних країнах підхід «Community Policing» вкрай популярний, адже він дає можливість ефективно гарантувати безпеку в громадах. Зокрема, цей підхід працює в Бельгії, Болгарії, Данії, Чехії, Німеччині, Італії, Латвії, Литві, Польщі, Великій Британії тощо. Ідея полягає в тому, що поліція у своїй роботі орієнтується на запити та потреби громад, шукаючи локальні рішення для локальних проблем. Одночасно члени громади самі беруть активну участь у створенні безпечного середовища: інформують поліцію про злочини, допомагають у превентивній роботі, наглядають за власними будинками тощо. А представники місцевої влади, у свою чергу, формують програми безпеки, спираючись на очікування населення, а також створюють безпечну інфраструктуру.

Підхід «Community Policing» має переваги для кожної сторони. Громада отримує можливість брати участь у роботі поліції та впливати на місцеву політику у сфері безпеки. Місцева влада завойовує довіру населення, а також більш привабливу для інвестицій територію. Поліція має додаткові ресурси – людей та інформацію, – а також підтримку громади. Усі разом вони отримують безпечне місто, містечко, селище.

Проекти «Community Policing» реалізуються по всій Європі. Так, наприклад, на Кіпрі, де існує лінія розмежування між територією, що підконтрольна уряду, та окупованою територією, злочинці часто переховуються на останній. Для запобігання цьому на острові створили змішані патрулі, переважно піші та велосипедні, щоб покращити доступ поліції до пішохідних кварталів поблизу лінії розмежування.

Проекти Community Policing реалізуються не лише по всій Європі, а й за її межами. Так, в Окленді (Нова Зеландія) поліція долучила 45 добровольців, щоб спільно патрулювати парк площею понад 260 гектарів. У Сент-Луїсі (США) Національний Альянс із психічних захворювань розробив для поліції спеціальну навчальну програму щодо того, як працювати з людьми у стані психічного збудження. Завдяки цим та іншим ініціативам трансформується підхід до безпеки: він перестає базуватися лише на реагуванні на правопорушення – а перетворюється у спосіб життя всіх членів громади.

Отже, основоположна ідея партнерства поліції з населенням виражається в усвідомленні поліцією необхідності урахування думки і побажань громадськості при визначенні та оцінці своєї роботи, співпраця з населенням з метою виявлення і вирішення місцевих проблем, і яка має бути зорієнтована на превенцію правопорушень [3, с. 602]. Іншими словами, населення має сприйматися як партнер поліції і повноправний учасник діяльності з покращання роботи поліції.

Таким чином, поглиблення партнерської взаємодії поліції і громадськості є вагомим чинником розбудови правової держави і ствердження громадянського суспільства, вдосконалення якого вбачається через реалізацію організаційних та правових заходів, у тому числі закріпленні у тексті Закону України «Про Національну поліцію» визначення поняття, змісту та форм партнерства поліції і населення.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Community Policing (CP) (burgernahe Polizeiarbeit). 2013. URL: <http://www.sozialwiss.uni-hamburg.de/publish/IKS/MasterStudiengangKriminologie/materialien/lehne/220513.pdf>
3. Проневиц О. С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні. *Форум права*. 2011. № 4. С. 600-606.